

NYE VEIER AS AVD PROSJEKTKONTOR E39

Kjøita 6
4630 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ole Martin Aanonsen, 37 01 78 51

Tillatelse til forurensende virksomhet fra driftsfasen av parsell av E39 mellom Kristiansand vest og Mandal øst - Nye Veier AS

Statsforvalteren i Agder gir Nye Veier AS tillatelse til utslipp av overvann og rensset tunnelvann etter forurensningsloven § 11, jf. § 16 for delstrekning av E 39 benevnt Kristiansand vest – Mandal øst. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriften § 39-4 sats 5 kommer til anvendelse i denne saken. Nye Veier AS skal betale kr 70 000,- for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen.

Vedtak om tillatelse og vedtak om gebyrsats kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Vi viser til søknaden om utslippstillatelse datert 24. mai 2021 fra AF Gruppen AS på vegne av Nye Veier AS.

Vedtak

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir tillatelse til forurensende virksomhet etter lov 13.3.1981 nr. 6 om vern mot forurensinger og om avfall (forurensningsloven) på visse vilkår.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brev. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. forurensningsloven § 16.

Tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling. Endringssøknad må foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene er straffbart.

Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Nye Veier AS skal betale gebyr for vår behandling av søknaden, jf. forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39-3. Vi viser til varsel om gebyr datert 17. august 2. februar 2021. Vi varslet sats 5 (kr 67 600,-) eller sats 4 (kr 101 500,-) for behandling av søknaden. Justert gebyr etter sats 5 fra 1. januar 2022 er kroner 70 000.

Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriften § 39-4 sats 5 kommer til anvendelse i denne saken. Nye Veier AS skal betale kr 70 000,- for vårt arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstillelse av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Frister

Tabell 1. Tabellen viser oversikt over krav med spesifikke frister satt i tillatelsen.

Tiltak	Frist	Referanse
Innsending av oppdatert måleprogram for rapporteringspliktige komponenter.	1. oktober 2022	8.4
Vurdering av behov for oppdatering av miljøovervåkingsprogram i tillatelse nummer 2018.1010.T.	1. oktober 2022	9.1
Innsending av årsrapport til Statsforvalteren	1. mars hvert år	8.5

1. Kort om bakgrunnen for saken

Nye Veier AS fikk den 29. november 2018 tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med opparbeidelse av ny E39 mellom Grautheller i Kristiansand kommune og Døle bru, i det som da var Mandal kommune, nå Lindesnes kommune. Delstrekningen har i anleggsperioden blitt benevnt Kristiansand vest – Mandal øst. I tillatelsen til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet punkt 11 er det fastsatt krav om at virksomheten skal søke om tillatelse til utslipp fra veianleggets driftsfase før anleggsfasen er ferdig.

AF Gruppen AS har på vegne av Nye Veier AS søkt om fastsettelse av grenseverdier for suspendert stoff og oljeforbindelser i rensed tunnelvaskevann. De har også satt opp et forslag til miljøovervåkingsprogram for utslipp i forbindelse med tunnelvask i veiens driftsfase. AF Gruppen AS har i sin søknad gitt en utfyllende risikoanalyse av hendelser langs veianlegget med særlig fokus på Rossevann, som er drikkevannskilde til Kristiansand kommune.

2. Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til forurensende virksomhet skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad den omsøkte virksomheten er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Forurensningsloven § 8, 3. ledd viser til at forurensninger som ikke medfører nevneverdige skader eller ulemper kan finne sted uten tillatelse etter § 11.

Naturmangfoldloven

Lov om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven) sine forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om blant annet kunnskapsgrunnlag, føre- var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når vi treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027, med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

Nasjonalt prioriterte stoffer

Forurensningsmyndighetene har et mål om å kontinuerlig redusere utslipp av nasjonalt prioriterte stoffer (se vedlegg 1 i tillatelsen) med mål om at utslipp av slike stoffer blir stanset innen 2020, jf. Klima- og miljødepartementet, *Handlingsplan for ein giftfri kvardag 2021–2024*.

3. Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren skal gjennom sin myndighetsutøvelse innen forurensningsområdet verne miljøet mot skadelig påvirkning fra forurensningskilder. Ved å fastsette vilkår med grenseverdier for potensielt skadelige parametere i tillatelsen til driftsfasen for et veianlegg, vil Statsforvalteren sikre at utslippene ikke gir skade på naturmiljøet. Dette faller inn under FNs bærekraftsmål nummer 6 om bærekraftig vannforvaltning, jf. delmål 6.3 til 6.5 og bærekraftsmål nummer 14 om bevaring av livet i havet, jf. delmål 14.1.

3.1. Begrunnelse for vedtaket

Avrenning fra veibanen og tunnelvaskevann kan inneholde forurensninger som veistøv, tungmetaller, miljøgifter (som PAH, olje, ftalater osv.), såperester og veisalt. Forurensningene kommer blant annet fra bremses, gummidekk (mikroplast), katalysatorer, karosseri, forbrenningsrester, olje- og bensinsøl, slitasje fra veibanen (asfaltkomponenter), veisalt, plantevernmidler og vaskemidler. Det er forventet et høyere innhold av forurensninger i tunnelvaskevann enn fra avrenning fra dagsoner. Over tid vil forurensninger akkumuleres inne i tunnelen, og ved tunnelvask vil dette kunne medføre uønskede utslipp av skadelige forbindelser dersom vaskevannet ikke håndteres på en forsvarlig måte.

Som følge av at vaskevannet inneholder en oppkonsentrert mengde forurensning, er det etter hvert blitt vanlig å gi utslippstillatelse for utslipp av tunnelvaskevann fra nye veianlegg med høy ÅDT. Dette er med på å begrense utslipp av miljøskadelige stoffer til vannforekomster og andre sårbare naturområder og drikkevannskilder, samtidig som det fastsettes konkrete grenseverdier for hvilke utslippsmengder som kan aksepteres.

Vi forventer at mye av forurensningen fra tunnelvask og overvann fra vei vil være partikkelbundet og knyttet til veistøv. Dette gjelder i særlig grad tungmetaller og organiske miljøgifter. Det er derfor viktig at Nye Veier AS har gode rutiner ved vasking av tunnel, optimaliserer vaskefrekvenser og for øvrig gjennomfører nødvendige tiltak for å unngå forurenset utslipp til vann og vassdrag i forbindelse med vasking og annet vedlikeholdsarbeid.

Statsforvalteren har gjennom vår behandling av søknaden gjort en vurdering av de ulike komponentene som kan forventes å oppstå i driftsfasen av E39 mellom Grautheller og Døle bru og den påvirkningen disse kan forventes å ha på resipientene i området. Utslippskomponentene er vurdert i henhold til bestemmelsene i naturmangfoldloven § 7, jf. §§ 8-12 og vannforskriften §§ 4 og 12.

Der vi har funnet grunn til å tro at forurensningen vil kunne være av vesentlig betydning, har vi valgt å fastsette grenseverdier for de mest sentrale komponentene. For de områder eller komponenter der vi ikke forventer å finne forurensning som kan sies å være av vesentlig omfang, har vi valgt å ikke fastsette grenseverdier, jf. forurensningsloven § 8, tredje ledd. Nye Veier AS skal like vel kartlegge eventuell påvirkning fra disse utslippene gjennom pågående miljøovervåking og/eller utslippskontroll.

3.2. Begrunnelse for utvalgte vilkår og krav

3.2.1. Tillatelsens ramme (punkt 1 i tillatelsen)

Tillatelsens ramme omfatter både rensert tunnelvaskevann og urensert overflatevann som ledes til terreng. Overvann er tatt med i tillatelsens ramme med bakgrunn i at det i tillatelsens vilkårsdel punkt 3.1.2. og 3.1.3 er satt vilkår om dokumentasjon av mulig påvirkning på resipientene knyttet til diffuse utslipp, jf. vilkårsdelens punkt 8 og 9.

Kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8, vurderes å være godt for resipientene langs delstrekningen, og det er innhentet store mengder biologiske og kjemiske data i forkant av både reguleringsplanprosessen og utslippstillatelsen for anleggsfasen samt at det er gjennomført miljøovervåking i hele anleggsfasen for veianlegget. Denne vil fortsette i dagens omfang inntil det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon på at anlegget ikke har negativ påvirkning på naturmiljøet, og Statsforvalteren etter søknad fra Nye Veier AS endrer kravet til miljøovervåking.

3.2.2. Utslipp til vann (punkt 3.2 i tillatelsen)

Delstrekningen har fem tunneler hvor vaskevannet skal ledes til resipient etter behandling i lukket vaskevannstank med integrert oljeutskiller. Tunnelvann fra Bruliheitunnelen og veivann fra strekket rundt Rossevann ledes i separate systemer forbi Rossevann til et lukket vannbehandlingsanlegg og åpne sedimentasjonsbassenger langs Søgneelva sammen med vann fra Vollebergstunnelen. Vi viser til søknaden for utfyllende beskrivelse av vaskevannstankenes plassering, utslippspunkt til resipient og vannforbruk forbundet med ulike vaskemetoder.

Som for tilsvarende veianlegg, vurderer Statsforvalteren at det er lavere sannsynlighet for at det skal oppstå vesentlige forurensninger av suspendert stoff, oljeforbindelser og endringer i pH av miljøskadelig omfang i driftsfasen enn i anleggsfasen.

Bukkesteinsvannet og Søgneelva er forholdsvis store resipienter, mens Kleplandsbekken er en tilførselsbekk til Søgneelva, og Postveibekken er en liten bekk som renner gjennom en stikkrenne under veianlegget og ut i Trysfjorden. For de to førstnevnte resipientene vurderer vi det som lite sannsynlig at utslipp av rensert tunnelvann vil kunne påvirke resipienten i vesentlig grad uavhengig av hastigheten på tømning av vaskevannstankene. Ved uttapping fra de to øvrige vaskevannsanleggene skal vannføringen i resipienten være førende for tappehastighet, og Nye Veier vil eventuelt kunne holde vannet tilbake i tanken dersom forholdene tilser det.

Med bakgrunn i lang sedimentasjonstid i tett anlegg med dertil redusert konsentrasjon av potensielt skadelige forbindelser, fortykning av vaskevannet med øvrig tunnelvann fra kontinuerlig innlekking og til sist fortykning i resipienten, vurderer Statsforvalteren den samlede sannsynligheten for miljøskade i resipientene til å være lav.

Tilførsel av mikroplast fra bl.a. bildekk og veimaling med plaststoffer til terreng og resipient har fått et økende fokus de senere årene. Det er lite publisert materiale omkring konsekvensene av disse utslippene til vann og vassdrag. Nye Veier AS viser i sin søknad til at pågående prosjekter indikerer at mengden mikroplast i vannet reduseres ved hjelp av de tradisjonelle tiltakene for begrenning av partikler i vann.

Med bakgrunn i føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, mener vi at Nye Veier AS likevel må vurdere utslipp av mikroplast i rensert tunnelvann gjennom prøvetaking og analyse, og om nødvendig må de vurdere tiltak for å begrense utslippet av mikroplast.

Vi forventer at mye av de miljøskadelige stoffene fra tunnelvasking vil sedimentere i vaskevannsanlegget. Det er derfor viktig å ha tilstrekkelig oppholdstid, slik at partiklene får tid til å bunnfelle. Søker legger en oppholdstid på 20 døgn til grunn for sine vurderinger av risiko. Vi legger til grunn at dimensjonering og rutiner for drift av vaskevannsbassengene er tilstrekkelig for å sikre at utslippene ikke medfører forringelse av vann og vassdrag.

Såpe vil normalt utgjøre 0,2-5% av vannmengden i forbindelse med tunnelvask. Ifølge søknaden er all såpe som benyttes biologisk nedbrytbare, men bruken bør uansett begrenses så langt det lar seg gjøre uten at det går ut over vaskeeffektiviteten. Overvåkning av utløpsvannet fra vaskevannsanlegg må omfatte parametere som kan fange opp eventuelle såperester. Det fastsettes ikke grenseverdi for dette, og ethvert utslipp knyttet til såpebruk skal derfor være så små at de ikke medfører nevneverdige skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 8, tredje ledd.

Vi finner at den valgte renseløsningen for tunnelvann er hensiktsmessig i forhold til det omfanget og de mulige konsekvensene utslippet har. De forventede utslippsmengdene- og konsentrasjonene av sannsynlig forekommende parametere er ikke ventet å vesentlig endre resipientenes samlede belastning, jf. naturmangfoldloven §§ 10 og 12. Vi kan ikke se at utslippet av rensert tunnelvann vil kunne føre til en reduksjon i tilstand eller ha en negativ innvirkning på resipientens sannsynlighet for å oppnå miljømålet, jf. vannforskriften § 4. Vannforskriften § 12 kommer følgelig ikke til anvendelse.

Statsforvalteren har valgt å fastsette grenseverdier for pH, suspendert stoff og oljeforbindelser i det rensede tunnelvannet, og målepunktet for analysene skal være i utløpet fra vaskevannsanlegget og før innblanding og fortykning i resipient.

Selv om Statsforvalteren ikke fastsetter grenseverdier for metaller, øvrige organiske miljøgifter, mikroplast eller salter, forventer vi at relevante parametere inngår i prøvetakingsprogrammet som omfatter rensset tunnelvaskevann.

Om suspendert stoff

Nye Veier har søkt om en grenseverdi for suspendert stoff på 50 mg/l i utløpet fra renseløsningen. Statsforvalteren velger å fastsette en grenseverdi for suspendert stoff lik 25 mg/l ut fra rensaneanlegget og før utslipp til resipient. Ved en oppholdstid på 20 dager i vaskevannsanlegget mener vi mengden suspendert stoff er redusert i så stort omfang at 25 mg/l er et krav som er realistisk å oppnå. Denne grenseverdien samsvarer også med øvrige utslippstillatelser for driftsfasen av veistrekk på E18 og E39 på Agder.

Om oljeforbindelser

Nye Veier AS har foreslått en grenseverdi for olje lik 5 mg/l i utløpsvannet. Statsforvalteren vil påpeke at ethvert utslipp av olje til resipienten er uønsket. Med bakgrunn i erfaringer fra drift av nye oljeutskillere, mener vi det ved normal drift er svært lave konsentrasjoner av olje i vannet ut fra oljeutskillere, og at en grenseverdi på 5 mg/l derfor gir en unødvendig høy grenseverdi. Vi mener en grenseverdi for olje lik 1,0 mg/l ut fra vaskevannsanlegget gir en mer realistisk grenseverdi, og at denne lar seg overholde ved normal drift og vedlikehold av oljeutskilleren. Grenseverdien samsvarer også med fastsatt grenseverdi for olje for tilsvarende veianlegg på Agder. Alle analysene skal gjennomføres i henhold til en kvalitetssikret standard.

Om pH

Nye Veier AS har ikke tatt med et forslag til grenseverdi for pH i søknaden. I søknaden er det vist til at utfelling av metallforbindelser i rensesystemene er mest effektivt i pH-intervallet 7-9. Statsforvalteren mener det er relevant å se denne tillatelsen i sammenheng med andre tillatelser for utslipp av tunnelvaskevann, og fastsetter derfor grenseverdien for pH til 6,0-8,5. Vi mener dette intervallet sikrer både en tilstrekkelig utfelling og begrenser en eventuell lokal negativ påvirkning i resipientene.

3.2.3. Forurensning fra overvann (punkt 3.1.2 og 3.1.3 i tillatelsen)

Overvann fra veibanen ledes i hovedsak til terreng, men i sårbare områder samles vannet og ledes til sedimentasjonsbassenger før utslipp til resipient. Slike bassenger skal etableres ved Bukkesteinsvann, på Monan og på Lohnelier.

Dagsonen av veianlegget ligger i nedbørsfeltene til Bukkesteinsvann, Rossevann, Søgneelva, Lundeelva, Dåsåna, Trysfjorden og øvre del av Lonavassdraget. Statsforvalteren vurderer at forurensning knyttet til dagsonen i hovedsak vil omfatte oljeforbindelser, salt, partikler, mikroplast og organiske miljøgifter. Veivann innenfor Rossevanns nedbørsfelt ledes i lukket system til åpent sedimentasjonsbasseng før utslipp til Søgneelva for å redusere risiko for forurensning i Rossevann, som er Kristiansand kommunes drikkevannskilde.

Ved å lede veivann til terreng med infiltrasjon i grøftemasse, vil overflatevannet renses lokalt før vannet når hovedresipientene. Vi mener risikoen for at resipientene vil kunne bli negativt påvirket slik at miljømålene for vannforvaltningen ikke nås eller miljøltilstanden reduseres, jamfør vannforskriften § 4, vil være så liten at forurensning fra overvann vil falle inn under forurensningsloven § 8, 3. ledd. Dette medfører at det ikke fastsettes utslippsgrenser knyttet til utslipp av overvann. Med tilsvarende begrunnelse følger det at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse.

Søknaden inneholder ikke informasjon om tiltak for å begrense konsekvensene ved langvarig bruk av veisalt. Veisalt, vanligvis NaCl, løses lett i vann og tynnes ut når det ledes til større vassdrag, men saltet vil ikke forsvinne. Bruk av salt kan ved gitte betingelser gi forsuring, og samtidig og endre løseligheten til metaller. Økt saltinnhold i vassdragene kan også påvirke økologien i vassdraget ved at noen arter dør ut mens andre kommer til.

I innsjøer vil det tyngre saltvannet synke til bunns og legge seg som et saltvannslag under ferskvannet, noe som kan føre til oksygenfritt bunnvann. Dette er spesielt problematisk i innsjøer med terskler. Salt vil også kunne ødelegge vegetasjonen langs veiene. Det er per i dag ingen gode metoder for å rense salt. Vi mener imidlertid at det er viktig at Nye Veier AS i sin miljørisikovurdering må vurdere tiltak som kan redusere saltbruken og andre tiltak for å redusere saltavrenning til vassdrag og terreng. Måling av saltforbindelser og alkalinitet skal inngå i prøvetakingen av rensset vann fra rensebassengene for å kunne gjøre en nærmere vurdering av potensialet for skade, og målinger av salt skal også sikres i annen relevant miljøovervåkning.

Selv om Statsforvalteren ikke har fastsatt grenseverdier knyttet til overvann, forventer vi at forbindelser som er relevante for drift av vei overvåkes i samsvar med det pågående overvåkingsprogrammet knyttet til utslippstillatelse nummer 2018.1010.T, jf. denne tillatelsens punkt 9.1.

4. Faktagrunnlag

4.1. Kort beskrivelse av veianlegget

Nye Veier AS har ansvaret for utbygging av E39 mellom Kristiansand og Ålgård. Delparsellen av E39 mellom Grautheller og Døle bru er 19 kilometer lang. Anlegget omfatter også fem tunneler, fire lengre broer og diverse kryssløsninger.

4.2. Om søknaden

Søknaden er utarbeidet av AF Gruppen AS på vegne av Nye Veier AS.

Nye Veier AS søker om tillatelse til utslipp for driftsfasen for delstrekningen av E39 mellom Grautheller og Døle bru. Søknaden omfatter beskrivelser av forventede utslipp, og det følger med en risikovurdering for utslipp av rensset tunnelvaskevann til resipientene. Søker har kommet med et forslag til grenseverdier og et måleprogram. Det følger også med en egen risikovurdering for nedbørsfeltet rundt Rossevann i Kristiansand og et beslutningsnotat for veivannhåndtering under driftsfasen.

I driftsfasen av vei og tunnel vil suspendert stoff, oljeforbindelser, mikroplast, veisalt, metaller og andre organiske miljøgifter være de dominerende påvirkningsfaktorene. Tunnelvaskevannet skal samles opp og føres til et lukket vaskevannsanlegg, hvor vannet vil holdes tilbake i 20 dager for sedimentering av partikler og nedbrytning av såperester. Etter at partiklene i vannet har sedimentert tilstrekkelig, ledes vannet til resipient. Foreslått prøvetakingspunkt for de aktuelle måleparameterne er plassert i utløpet fra vaskevannsanleggene før fortykning i resipient.

4.3. Om vannforekomstene

Veianlegget berører Fiskåvassdraget, Rossevannsbekken, Søgneelva, Tverråna, Dåsåna, Trysfjorden og Lonavassdraget.

Bukkesteinsvatnet (021-11569-L) har moderat økologisk og god kjemisk tilstand i vann-nett, mens Fiskåvannene (021/66550-L og 021-66551-L) har moderat økologisk og udefinert kjemisk tilstand. Vannene er definert som kalkfattige, klare innsjøer.

Rossevannet (022-2993-L) er også en kalkfattig og klar innsjø. Denne benyttes som Kristiansand kommunes drikkevannskilde, og har moderat økologisk og dårlig kjemisk tilstand.

Søgneelva (022-705-R), Tverråna og Dåsåna er alle viktige anadrome vassdrag i Kristiansand kommune. Søgneelva har moderat økologisk og god kjemisk tilstand. Dåsåna (022-779-R) og Tverråna (022-781-R) renner sammen og danner Lundeelva (022-782-R). Både Dåsåna og Tverråna er klassifisert som moderat økologisk tilstand og god kjemisk tilstand.

Trysfjorden (0131010300-C) er en beskyttet fjord med liten vannutskiftning. Den har god økologisk og kjemisk tilstand.

Siste del veganlegget har avrenning mot Mjåvatnet i Lonavassdraget i Lindesnes kommune. Dette lille tjernet er angitt som en del av Skagestadvannet bekkefelt, som har moderat økologisk og god kjemisk tilstand. Lonavassdraget er en del av verneplan IV for varig vernede vassdrag.

5 Saksgang

Statsforvalteren behandler søknader i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven.

5.1. Forhåndsvarsel og uttalelser

Søknaden var på offentlig høring i perioden fra 9. juni til 7. august 2021. I løpet av høringsperioden kom det inn fem høringssvar. De innkomne merknadene ble oversendt til Nye Veier AS og AF Gruppen AS i brev datert 17. august 2021. Nye Veier sendte inn sine kommentarer til de innkomne merknadene i brev av 15. september 2021.

Høringsuttalelser til søknaden

Agder fylkeskommune i brev datert 23. juli 2021:

Fylkeskommunen skriver at forutsatt at renseanleggene fungerer som beskrevet, så vil ikke forurensningen fra veianleggets driftsfase medføre økt fare for forringelse av vannmiljøet eller medføre økt risiko for at miljømålet for resipienten ikke nås ved utløp av neste planperiode i 2027. Fylkeskommunen anmoder Statsforvalteren om å vurdere å gi tidsbegrensning for utslippet til resipient med tanke på gytetid for anadrom laksefisk.

Fiskeridirektoratet i brev datert 14. juni 2021:

Fiskeridirektoratet vurderer at søknaden ikke omfatter forhold som vil kunne gi konsekvenser for de interessene Fiskeridirektoratet er ment å ivareta.

Kystverket i brev av 25. juni 2021:

Kystverket har ingen merknader til søknaden.

Mattilsynet i brev av 25. juni 2021:

Mattilsynet vurderer at det er gjort en grundig jobb med å avdekke mulige forurensningskilder for berørte resipienter, deriblant drikkevannskilder, og det er foreslått gode tiltak for å hindre forurensning i forbindelse med veidriften. Mattilsynet har ingen innvendinger mot at det kan innvilges tillatelse til utslipp som omsøkt.

Kristiansand kommune har i brev datert 1. juli 2021 gitt følgende kommentarer:

- Drikkevann er en vesentlig interesse for kommunen, og vi mener at Nye veier har gjennomført nødvendige tiltak og ivaretar dette (Rossevann) tilstrekkelig med denne søknaden.
- Sedimenteringsdammene er dimensjonert for 100-års nedbør. Tar man videre hensyn til klimafaktor tilsvaret dette 25-års hendelse. Vi er usikre på om vannmengder til sedimenteringsbassengene er grundig nok vurdert.
- Det er ikke vurdert hvilken risiko som løper dersom dammene oversvømmes pga. nedbør, og hvordan dammene eventuelt vil takle dette.
- Det ser ut til at i dimensjoneringen av sedimenteringsbassengene kun er tatt hensyn til overvann fra vei (vei-vann), men ikke er beregnet inn overvann fra tilstøtende arealer som renner inn på vei.
- Vi ser av utslippstillatelsen som gjelder for Arendal- Tvedestrand av 2019 at grenseverdier for tunnelvask er strengere enn det som legges til grunn her. Vi mener at grenseverdiene bør baseres på sårbarhetsvurderinger, og at man også for dette strekket bør det vurdere om grenseverdi på 25 mg/l SS og 1 mg/l olje er riktig nivå.
- Når det gjelder både tunnelvask og overvannsbassengene mener vi at overvåkningsprogrammet også må inkludere tungmetaller og veisalt som foreslått i søknaden.
- Frekvensen i prøvetakingsprogrammet for både tunnelvask og overvannsbasseng bør være hyppigere i en oppstartsfase enn 2 ganger pr år, og vi foreslår månedlige prøver i 2 år med en vurdering av hva som er hensiktsmessig frekvens etter dette. Vi begrunner det med representativiteten i prøvetakingen som er lav med 2 g pr. I tillegg vil bemerke fremtidige interesser i Heimernesan drikkevannskilde.
- Rapportering og evt oppfølging av overvåkningsprogrammet er vesentlig.
- Vi mener at Statsforvalteren må være tydelig på krav som sikrer sjørrettførende bekker.
- Søknaden må beskrive oppfølging/drift av overvannsbasseng og avbøtende tiltak ved overskridelser/høye verdier fra hhv tunnelvask og overvannsbasseng. Det er bra at utslippene overvannsbasseng overvåkes, men vi stiller spørsmål med hva som skjer dersom grenseverdiene for tunnelvask som er satt opp overskrides, og om utløpsvannet fra overvannsbassengene (som ikke reguleres med en grenseverdi) får «uheldig» høye verdier.

Nye Veier AS sine kommentarer til høringsuttalelsene

Nye Veier AS kommenterer kun Kristiansand kommunes høringsinnspill, da øvrige innspill er av positiv karakter og ikke trenger utfyllende kommentarer eller annen oppfølging.

Kristiansand kommunes innspill er kommentert punktvis i henhold til innspillet utforming. (Sitat:)

- Ingen kommentar.

- Dammene er dimensjonert for å ivareta forurensing av «first flush» og som ett fordrøyningsvolum for 200 års nedbørshendelse.
- Dammene er bygd med overløp og tåler oversvømmelse uten å ødelegges. Videre er dammene utarbeidet iht. First-flush prinsippet. Prinsippet går ut på at bassenget skal sørge for størst mulig sedimentering av partikler som vaskes ut av regnet i starten av nedbørshendelse. Ved vedvarende nedbør vil vannet gradvis bli renere ettersom partikler på veien vaskes ut. Videre vil bassenget gå til overløp, i slike situasjoner er fortynningsgraden meget stor og forurensingspotensialet lite.
- Overvann fra tilstøtende arealer ledes ikke inn på vei. Veigrøftene hindrer avrenning inn på veien og grøftene er dimensjonert for å håndtere de arealer som eventuelt får avrenning inn til vårt overvannssystem. Det bemerkes også at Nye Veier AS 2 naturlige bekker og vannveier fra sideterreng som passerer veilinja ledes forbi i stikkrenner og kulverter og i noen tilfeller i åpne bekker over eksempelvis tunnelportaler. Bekker og vannveier utenfor veilinja påvirker dermed ikke overvannssystemet som kun skal ha tilsig fra selve veien og begrensede området i sideterreng med direkte avrenning til overvannsgrøftene.
- For kulepunktene nummer fem til ni: Ingen kommentar utover søknadsteksten og viser til Statsforvalterens vurdering og saksbehandling.
- Oppfølging og drift av overvannssystem vil avhenge av Statsforvalterens behandling og konklusjoner. Dette vil i sin tur danne grunnlag for utarbeidelse av drifts og beredskapsplaner samt system for avvikshåndtering for veianlegget i driftsfasen. Entreprenør som vil ha driftsansvar for veistrekningen vil også ha interne rutiner og prosedyrer i henhold til dokumentasjon fra etablering og de grenseverdier som vil foreligge i en utslippstillatelse for driftsfasen. Erfaringsoverføring fra drift og vedlikehold videreføres og der det er mulig iverksettes i andre strekninger.

(Sitat slutt.)

Statsforvalterens kommentar

Vi har i denne tillatelsen valgt å fastsette samme utslippsgrenser for utløpsvannet fra vaskevannsanlegg som for E18 Arendal-Tvedestrand og E39 Døle bru-Mandalselva. Frekvens og parametere som skal inngå i overvåkning vil sees i sammenheng med overføring av overvåkingsprogram fra anleggsfasen til driftsfasen. Salt og metaller skal inngå som parametere for relevante overvåkingsstasjoner både for overvannsanlegg og vaskevannsanlegg også i driftsfasen.

Endelig overvåkingsprogram skal utarbeides innen 1. juli 2022. Dersom utslippsgrensene overskrides, vil det være normal ulovlighetsoppfølging fra forurensningsmyndigheten. Vi er imidlertid av den oppfatning at grenseverdiene er satt på et nivå som sikrer ivaretagelse av naturmangfoldet, herunder også sjørrettførende bekker. Nye Veier AS skal årlig sende inn rapport til forurensningsmyndigheten, slik at vi kan vurdere tiltakets eventuelle påvirkning på resipientene.

5.2 Gjennomgang av utkast til utslippstillatelse

Statsforvalteren sendte den 3. mai 2022 utkast til utslippstillatelse med tilhørende vilkår til Nye Veier AS og AF Gruppen AS for gjennomlesning og kommentarer.

Nye Veier AS svarte i brev datert 9. juni 2022 at de ikke hadde merknader til utkastet, med unntak av tidsfrist for gjennomgang av overvåkingsprogrammet, jf. tillatelsens punkt 8.4 og 9.1.

Statsforvalteren har imøtekommet Nye Veiers ønske om en forlengelse av de aktuelle tidsfristene i den endelige tillatelsen, slik at Nye Veier AS og Statsforvalteren kan avholde nødvendige avklaringsmøter før Nye Veier sender inn det endelige overvåkingsprogrammet.

6. Klagerett

Nye Veier AS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert gebyrsatsen. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Med hilsen

Ingunn Løvdal(e.f.)
miljøverndirektør

Veronica Skjævestad
faggrupeleder forurensning

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vilkårsdel for driftsfase for delstrekning av E39 mellom Kristiansand vest og Mandal øst - Nye Veier AS
- 2 Klageskjema

Kopi til:

Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
AF GRUPPEN ASA	Postboks 6272 Etterstad	0603	OSLO

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Nye Veier AS til utslipp fra driftsfase for E39 delstrekning Kristiansand vest – Mandal øst

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen. Vilkårene framgår på side 5 til og med side 12.

Hvis bedriften ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må bedriften i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Bedriften bør først kontakte forurensningsmyndigheten for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen fire år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at forurensningsmyndigheten kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Bedrift	Nye Veier AS avd Prosjektkontor E39
Beliggenhet/gateadresse	Svanedamsveien 10, 4621 Kristiansand
Postadresse	Kjøita 6, 4630 Kristiansand
Kommune og fylke	Kristiansand, Agder
Org. nummer (bedrift)	919410620
Lokalisering av utslippspunkt	Mjåvannsheitunnelen til Bukkesteinsvann: Ø 82211, N 6466171 Bruliheitunnelen og Volleberggtunnelen til Søgneelva: Ø 78548, N 6464025 Søgnetunnelen til Klepslandsbekken: Ø 77639, N 6463320 Lindelitunnelen til Postvegbekken: Ø 69470, N 6462667 Sedimentasjonsbasseng til Bukkesteinsvann: Ø 82501, N 646634 Sedimentasjonsbasseng til Monanbekken: Ø 78047, N64633389 Sedimentasjonsbasseng til Søgneelva: Ø 78297, N6463666 Sedimentasjonsbasseng til Dåsåna: Ø 70895, N 6462799.
NACE-kode og bransje	42.110 Bygging av veier og motorveier
Kategori for virksomheten ¹	

¹ Jf. forskrift om begrenning av forurensning av 06.01.2004 nr. 931 (forurensningsforskriften) kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

Forurensningsmyndighetens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2022.0487.T	4204.0811.01; 4204.0812.01; 4204.0813.01; 4204.0811.01

Tillatelse første gang gitt: 29.06.2022	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Ingunn Løvdal Miljøverndirektør	Veronica Skjævestad Faggruppeleder forurensning	

Innhold

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Nye Veier AS til utslipp fra driftsfase for E39 delstrekning Kristiansand vest – Mandal øst	1
1 Tillatelsens ramme.....	5
2 Generelle vilkår.....	5
2.1 Utslippsbegrensninger	5
2.2 Plikt til å overholde grenseverdier.....	5
2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	5
2.4 Utskifting av utstyr og endring av utslippspunkt.....	5
2.5 Plikt til forebyggende vedlikehold	5
2.6 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare	6
2.7 Internkontroll.....	6
3 Utslipp til vann.....	6
3.1 Utslippsbegrensninger	6
3.1.1 Utslippsgrenser for utslipp av rensset tunnelvann.....	6
3.1.2 Utslipp av overvann via sedimentasjonsbassenger	7
3.1.3 Diffuse utslipp av overvann.....	7
3.2 Utslippsreducerende tiltak	7
4 Utslipp til luft	8
4.1 Diffuse utslipp	8
5 Grunnforurensning og forurensede sedimenter.....	8
6 Kjemikalier	9
7 Avfall	9
7.1 Generelle krav	9
8 Utslippskontroll og rapportering til forurensningsmyndigheten	10
8.1 Kartlegging av utslipp	10
8.2 Utslippskontroll	10
8.3 Kvalitetssikring av målingene	10
8.4 Program for utslippskontroll	10
8.5 Rapportering til forurensningsmyndigheten	11
9 Miljøovervåking	11
9.1 Overvåking av resipienter	11
10 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning.....	12
10.1 Miljørisikoanalyse.....	12
10.2 Forebyggende tiltak	12
10.3 Beredskapsanalyse og beredskapsplan.....	12

10.4	Varsling av akutt forurensning	12
11	Eierskifte, omdanning m.v.	12
12	Tilsyn	12

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder for delstrekningen av E39 delstrekning som går mellom Grautheller og Døle bru. Den regulerer utslipp av rensset tunnelvann fra vaskevannstanker fra fem tunneler og overvann fra veglinje via fire åpne sedimentasjonsbassenger til resipient samt overvann fra veglinje direkte til terreng.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 til 10. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom uttrykkelig regulering i vilkårenes pkt. 3 til 10.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som er vanlig for den aktuelle type virksomhet i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 flg. uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået som minimum medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Utskifting av utstyr og endring av utslippspunkt

Ved utskifting av utstyr må det nye utstyret tilfredsstille prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensende utslipp og annen negativ innvirkning på miljøet (BAT-prinsippet), jfr. pkt. 2.3.

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr der det er mulig å oppnå utslippsreduksjoner av betydning, skal bedriften gi melding til forurensningsmyndigheten om dette i god tid før det tas beslutning om valg av utstyr.

Hvis bedriften ønsker å endre utslippspunkter for rensset tunnelvann, må den søke om tillatelse til dette.

2.5 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal kunne dokumenteres.

2.6 Tiltaksplicht ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften så langt det er mulig uten urimelige kostnader å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere forurensningsmyndigheten om forhold som kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt. 10.4.

2.7 Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til *akutt* forurensning følger av punkt 10.1.

3 Utslipp til vann

3.1 Utslippsbegrensninger

3.1.1 Utslippsgrenser for utslipp av rensset tunnelvann

Tabell 1: Grenseverdier for utslipp fra behandlingsanlegg for tunnelvaskevann.

Kilde	Komponent	Utslippsgrense
Renset utslipp av tunnelvann	Suspendert stoff	25 mg/l
Renset utslipp av tunnelvann	Olje	1,0 mg/l
Renset utslipp av tunnelvann	pH	6,0-8,5

De fastsatte grenseverdiene gjelder for prøvetakingspunkt ut fra siste renssetekniske installasjon før utslipp til resipient. Utslippspunktene er oppgitt å ha følgende koordinater:

Tabell 2: Lokalisering av utslippspunkter fra behandlingsanlegg for tunnelvaskevann oppgitt i UTM sone 33.

Behandlingsanlegg	Østlig koordinat	Nordlig koordinat
Mjåvannsheitunnelen til Bukkesteinsvann	82212	6466172
Bruliheitunnelen og Volleberggtunnelen til Søgneelva	78548	6464025
Søgnetunnelen til Klepslandsbekken	77640	6463321
Lindelitunnelen til Postvegbekken	69470	6462668

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996 nr. 1127

Forurensningsmyndigheten vil på bakgrunn av ny kunnskap innhentet gjennom overvåkingen virksomheten skal gjennomføre, jf. pkt. 8 flg., kunne fastsette grenseverdier for andre komponenter eller fastsette strengere grenser, herunder utslipp av metaller, miljøgifter, veisalt og mikroplast.

3.1.2 Utslipp av overvann via sedimentasjonsbassenger

I områder hvor veianlegget er nært inntil sårbare resipienter, ledes overvann fra veianlegget til resipient via sedimentasjonsbassenger. Det er ikke fastsatt grenseverdier for disse utslippspunktene, da vi forutsetter at vannet ikke har innhold av miljøskadelige forbindelser som går utover føringene i forurensningsloven § 8, tredje ledd. Utslippspunktene skal inngå i overvåkingsprogrammet, jf. pkt 8 flg. og 9. flg.

Tabell 3: Lokalisering av utslippspunkter fra sedimentasjonsbassenger for overvann fra veianlegg oppgitt i UTM sone 33.

Behandlingsanlegg	Østlig koordinat	Nordlig koordinat
Sedimentasjonsbasseng til Bukkesteinsvann	82501	6466341
Sedimentasjonsbasseng til Søgneelva	78047	6463389
Sedimentasjonsbasseng til Monanbekken	78297	6463666
Sedimentasjonsbasseng til Dåsåna	70895	6462799

3.1.3 Diffuse utslipp av overvann

Statsforvalteren har ikke fastsatt grenseverdier knyttet til overvann fra dagsonene til terreng. Vi har vurdert den potensielle forurensningen knyttet til overvann til å være av mindre miljømessig betydning. Denne vurderingen må dokumenteres av Nye Veier AS gjennom overvåking i nærliggende resipienter, jf. pkt. 8 flg. og 9 flg. i denne tillatelsen.

3.2 Utslppsreducerende tiltak

Feiing

- Feiestøv skal håndteres i samsvar med gjeldende regelverk for næringsavfall.

Krav til renseanlegg og rensedammer

- Renseanlegg for tunnelvask skal være dimensjonert for å kunne håndtere minimum en helvask og en tankbilvelt, inkludert spylevann.
- Åpne rensedammer skal minimum være dimensjonert for 100-årsflom.

Rensebassengene må ha tilstrekkelig oppholdstid, slik at:

- Utslippsgrensene i denne tillatelsen overholdes.
- Utslipp av øvrige forurensningskomponenter ikke medfører vesentlig forurensning eller skade, jf. forurensningsloven § 8, tredje ledd.

Drift og vedlikehold av renseanlegg og rensedammer

Nye Veier AS skal utarbeide rutiner for drift og vedlikehold av rensesystemene. Rutinene skal inngå i bedriftens internkontrollsystem og skal foreligge skriftlig. Rutinene må minimum omfatte en beskrivelse av:

- Prøvetaking.
- Tømmerutiner for slam og olje.
- Inspeksjon.
- Kontroll av funksjon, herunder styringsparametere, vannmengder, oljefilm, overløp og alarmer.

Salt, mikroplast og såpe

Nye Veier AS må på bakgrunn av resultatene fra utslippskontrollen, jf. pkt. 8 og 9, nyeste kunnskap og beste teknologi:

- Vurdere behov og muligheter for å gjennomføre tiltak for å redusere saltbruk og saltavrenning.
- Vurdere behov og muligheter for å gjennomføre tiltak for å redusere utslipp av mikroplast
- Begrense bruken av såpe, herunder også biologisk nedbrytbare såper.

Utslippstidspunkt og utslippsmengder

Nye Veier AS skal vurdere:

- Resipientens sårbarhet i tidsperioden tunnelvaskevannet slippes ut. Utslipp i gyteperioder bør unngås.
- Resipientens sårbarhet knyttet til utslippsmengder per tidsenhet under utslipp fra renseløsningene.

4 Utslipp til luft

4.1 Diffuse utslipp

Utslipp til luft (støy og støv) er ikke regulert spesifikt i denne tillatelsen. Støy og støv fra veianlegg er regulert gjennom forurensningsforskriften kapittel 5 om støy og kapittel 7 om lokal luftkvalitet. Eventuell støy fra tunnelvasking vil omfattes av støyretningslinje T-1442.

5 Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal ikke medføre utslipp til grunn eller grunnvann som kan medføre skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann. Bedriften plikter videre å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal forhindre utslipp til grunn og grunnvann eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten etter dette avsnittet gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Bedriften skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Terrenginngrep som kan medføre fare for at forurensning i grunnen sprer seg, må ha godkjent tiltaksplan etter forurensningsforskriften kapittel 2³, eventuelt tillatelse etter forurensningsloven. Tiltak i forurensede sedimenter må ha tillatelse etter forurensningsloven eller forurensningsforskriften kapittel 22.

6 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker og brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.7 om internkontroll.

Bedriften plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁴

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket⁵ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

7 Avfall

7.1 Generelle krav

Bedriften plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Innholdet av skadelige stoffer i avfallet skal begrenses mest mulig.

Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder gjenvinning, skjer i overensstemmelse med regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.⁶

Feiestøv fra tunnel og slam fra renseanlegg og sedimentasjonsanlegg er forventet å være forurenset. Disse avfallsfraksjonene er å anse som næringsavfall og skal håndteres i samsvar med bestemmelsene i forurensningsloven § 32.

Fortynning av farlig avfall med den virkning at avfallet etter fortynning blir regnet som ordinært avfall er ikke tillatt. Ulike typer farlig avfall kan ikke sammenblandes hvis dette kan medføre fare for forurensning eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet. Farlig avfall kan heller ikke blandes m\ssammen med annet avfall, med mindre dette letter den videre behandlingen av det farlige avfallet og dette gir en miljømessig minst like god løsning.

³ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider

⁴ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976 nr. 79 § 3a om substitusjonsplikt

⁵ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

⁶ Se blant annet avfallsforskriften av 1.6.2004 nr 930 og kapittel 18 i forurensningsforskriften av 1.6.2004 nr 931.

8 Utslippskontroll og rapportering til forurensningsmyndigheten

8.1 Kartlegging av utslipp

Bedriften plikter systematisk å kartlegge virksomhetens utslipp til luft og vann. Bedriften skal legge denne kartleggingen til grunn for utarbeidelsen av programmet for utslippskontroll (punkt 8.4).

8.2 Utslippskontroll

Bedriften skal kontrollere og dokumentere utslippene til vann ved å gjennomføre målinger. Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal omfatte:

- Utslipp av komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i tabell 1 under punkt 3.1.1 i tillatelsen.
- Utslipp av andre komponenter som kan ha miljømessig betydning og dermed er omfattet av rapporteringsplikten. Her menes blant annet relevante metaller, eventuelle såpeforbindelser, olje, organiske miljøgifter, salt og mikroplast.

Bedriften skal velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten ved prøvetaking og analyse til et akseptabelt nivå. For alle målinger skal det være en prøvetakingsfrekvens som sikrer representative prøver.

For utslipp av komponenter som er regulert i tabellen i punkt 3.1.1. skal bedriften årlig foreta en faglig begrunnet vurdering av utslippsmengde og rapportere dette i henhold til punkt 8.5.

Nye Veier AS skal årlig foreta en faglig begrunnet vurdering av utslippsmengde og konsekvens av alle målte forurensningskomponenter. Dette skal rapporteres til Statsforvalteren i henhold til punkt 8.5.

8.3 Kvalitetssikring av målingene

Bedriften er ansvarlig for at måleutstyr, metoder og gjennomføring av målingene er forsvarlig kvalitetssikret blant annet ved å:

- utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Bedriften kan benytte andre metoder enn norsk eller internasjonal standard dersom særlige hensyn tilsier det. Bedriften må i tilfelle dokumentere at særlige hensyn foreligger og at den valgte metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.
- bruke akkrediterte laboratorier for analyse utføres.
- jevnlig vurdere om plassering av prøvetakingspunkter, valg av prøvetakingsmetoder og -frekvenser gir representative prøver. Denne vurderingen skal utføres av fagkyndig tredjepart.
- jevnlig utføre kontroll og kalibrering av måleutstyr.

8.4 Program for utslippskontroll

Bedriften skal ha et program for utslippskontroll som inngår i bedriftens dokumenterte internkontroll.

I programmet skal bedriften redegjøre for de kartlagte utslippene (punkt 8.1), gjennomføringen av utslippskontrollen (punkt 8.2) og kvalitetssikring av målingene (punkt 8.3).

Programmet for utslippskontroll skal inneholde:

- en redegjørelse for virksomhetens faktiske utslipp til vann med en vurdering av volum og innhold.
- en beskrivelse av de forskjellige trinnene i målingene (prøvetaking – analyse – beregning) for hver komponent.
- en beskrivelse av måleutstyr som benyttes til målinger, samt frekvens for måleutstyrskontroll og kalibrering.
- en begrunnelse for valgte prøvetakingspunkter og prøvetakingsmetodikk (metoder og frekvens).
- en beskrivelse av valgte metoder/standarder for analyse.
- en redegjørelse for hvilke usikkerhetsbidrag de ulike trinnene gir.
- UTM-koordinater for utslippspunkt fra renseanlegg og utslippspunkt til resipient.

Programmet for utslippskontroll skal holdes oppdatert.

Et oppdatert måleprogram for kontroll med utslipp av rapporteringspliktige komponenter sendes Statsforvalteren innen **1. oktober 2022**.

8.5 Rapportering til forurensningsmyndigheten

Nye Veier AS skal **innen 1. mars hvert år** levere en årsrapport til Statsforvalteren som inneholder følgende informasjon om forrige år:

- Resultater fra utslippskontroll.
- Resultater fra miljøovervåking.
- En faglig begrunnet vurdering av utslippene av relevante utslippsparemetere og deres mulige påvirkning på og konsekvens for naturmiljøet.
- En beskrivelse av gjennomførte tiltak knyttet til drift og vedlikehold av renseanlegg og sedimentasjonsdammer.
- Håndtering av slam og feiestøv.
- Oppsummering av inntrufne avvik og hvordan disse er fulgt opp.

9 Miljøovervåking

9.1 Overvåking av resipienter

Nye Veier AS gjennomfører allerede miljøovervåking i tråd med vannforskriften i henhold til gjeldende utslippstillatelse for anleggsfasen for delstrekningen av E39 mellom Kristiansand vest og Mandal øst jf. pkt 10 i tillatelse nr 2018.1010.T, sist endret 4. januar 2021.

Nye Veier AS skal innen **1. oktober 2022** ha gjennomført en vurdering av hvorvidt miljøovervåkningsprogrammet i tillatelse 2018.1010.T skal oppdateres med parametere som knyttes til driftsfasen.

Statsforvalteren kan på et senere tidspunkt gi pålegg om miljøovervåking i resipient knyttet til veianleggets driftsfasen. Dette vil sees på i sammenheng med endring/avslutning av miljøovervåkingen knyttet til anleggsfasen, jf. tillatelse 2018.1010.T.

10 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

10.1 Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- eller miljøskader. Miljørisikovurderingen skal holdes oppdatert.

Risikoanalysen skal ta hensyn til ekstremvær, flom etc. og fremtidige klimaendringer.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

10.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal bedriften, så langt det er mulig og uten urimelige kostnader, iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere miljørisikoen. Dette gjelder både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

10.3 Beredskapsanalyse og beredskapsplan

Med grunnlag i miljørisikoanalysen skal bedriften og de iverksatte risikoreduserende tiltakene etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer.

Beredskapsplanen skal holdes oppdatert og kunne fremvises ved behov.

10.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁷. Bedriften skal også så snart som mulig underrette forurensningsmyndigheten i slike tilfeller.

11 Eierskifte, omdanning m.v.

Hvis virksomheten overdras til ny eier, skal melding sendes forurensningsmyndigheten så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

12 Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

---

⁷ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

Vedlegg 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenylyter))	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler

Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP

4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluoreerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Langkjedete perfluoreerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350